

Guilgameix

Fa més de 4000 anys Uruk, situada a tocar del riu Eufrates, va ser la ciutat més important del planeta, potser la primera que va merèixer aquest nom. D'allà provenen els testimonis escrits més antics que es conserven. Allà comença, en altres paraules, la història de la humanitat. El primer text narratiu que conservem està protagonitzat pel rei d'Uruk, Guilgameix, que –com més tard Aquil·les- era fill d'home i de deessa.

A Mesopotàmia, Guilgameix era un mite literari. Més de vint segles abans de Crist ja apareix en pregàries, himnes, relats i conjurs. Centenars d'anys després, un tal Sin-lequi-unninni va refondre unes quantes versions de les seves gestes i en va crear una de nova, que, si bé s'ha perdut, va donar lloc a còpies que es conserven, encara que de manera parcial (un terç de l'epopeia s'ha perdut). Ni tan sols podem assegurar que Sin-lequi-unninni va existir de debò, però ens tempta considerar-lo l'autor més antic que coneixem, l'*homo antecessor* de tots els muntadors i versionadors que van venir després, poetes i novel·listes, clàssics i postmoderns.

Anys enrere se n'havia publicat alguna traducció al català, més aviat acadèmica i que avui costa de trobar. Edicions Poncianes ha tingut la bona pensada de publicar la versió que en va fer Oriol Broggi per al Teatre Grec el 2018, titulada *El poema de Guilgameix, rei d'Uruk*. No és una versió fidel, sinó pensada per ser representada, però val la pena llegir-la perquè s'hi accedeix fàcilment, sense notes ni llargues introduccions, i també perquè igualment no disposem de cap versió fiable. No ens podem relacionar amb el text de la manera com ho feia un sumeri de l'època.

Amb aquesta edició el lector pot accedir en català a la mare de totes les històries. L'epopeia de Guilgameix incorpora els mateixos elements que podem trobar avui dia a les ficcions de qualsevol plataforma audiovisual: l'amistat, la passió amorosa, el desdeny, la venjança. Hi trobem també elements habituals en els poemes èpics i els llibres sagrats: la superació dels reptes, la fundació d'una religió, la lluita amb els monstres, la recerca de la mortalitat. No hi falten, finalment, elements que considerem característics de la literatura contemporània: l'escepticisme, la desconfiança en la divinitat, la consciència, els dubtes morals, l'spleen. Llegit avui, *El poema de Guilgameix, rei d'Uruk* es

manté curiosament viu i fresc, potser perquè ens fa pensar en la Bíblia i en Homer, en els herois de Marvel i del manga. Acabo amb els consells que dona una tavernera al protagonista i que ens arriben a través de mil·lennis: “Canta i balla de nit i de dia, vesteix-te amb roba neta, immaculada, i banya’t i renta’t el cos i els cabells. I mira el nen que t’agafa la mà i fes que la teva dona sigui feliç amb tu.”